

Všecka hospodářská říditelství erárního majetku (státních panství, dolů, lesů, železnic atd.) mají se ve věcech právního zastupování obracet na G. F. Ř.

Obor působnosti G. F. Ř. ohledně právního zastupování erárního majetku rozšířil se tím, že změnou poměrů přestaly věci společné, takže G. F. Ř. jest povoláno k právnímu zastoupení též takového erárního majetku, jenž dříve byl společný rakousko-uherské monarchii; jsou to zejména věci vojenské.

Nařízením ministra s plnou mocí pro správu Slovenska ze dne 20. května 1919 (úředné noviny čís. 17) bylo G. F. Ř. pověřeno dále právním zastupováním nadací státem spravovaných (veřejných základů).

Rozšířením rakouského zákona o obchodních společnostech s ručením obmezeným též na Slovensko, připadl G. F. Ř. další úkol ochrany veřejného zájmu při zřizování obchodních společností uvedeného druhu.

III. Vzhledem k ustanovení § 23. uh. soud. ř. nutno podávati žaloby proti čs. eráru, ať se týkají kteréhokoli odvětví státní správy, dále žaloby proti nadacím ve správě státní u věcně příslušného soudu v Bratislavě, pokud není pro jednotlivé druhy žalob odůvodněna zvláštní místní příslušnost jiného soudu neb pokud žalující straně nepřisluší právo volby jiného soudu.

Rovněž nutno nyní podati žaloby u věcně příslušného soudu v Bratislavě v případech, kde v smlouvách erárních, uzavřených ještě za bývalé uherské vlády, vztahujících se na území Slovenska, byla smlouven a příslušnost soudu v Budapešti co sídla orgánu povolného k zastupování eráru.

Dr. Jar. Vojtišek:

Zásadní rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věcech občanských.

Ve věci vnučené správy nemovitostí na základě nařízení býv. uh. kr. ministerstva ze dne 30. srpna 1916 č. 2900/1916 M. E: soudu nepřisluší zkoumati oprávněnost věcných předpokladů opatření na základě tohoto nařízení vydaných.

Nejvyšší soud v Brně usnesením ze dne 16. června 1920. č. j. R III 34/20-2 změnil rozhodnutí sedrie v II. instanci učiněné, jímž zamítnutá byla knihovná žádost kuratoria majetku jednoho člena bývalé dynastie o záznam vnučené správy na nemovitosti z toho důvodu, že žadatelé neprokázali, že týž jest občanem státu stojícího s republikou československou v nepřátelském poměru.

Usnesení obnovující příznivé vyřízení prvního soudce prováděno jest těmito důvody:

Opatrenie (nariadenie nútenej [kurátorskej] správy na nemovitosti), ktoré má byť prítomne do pozemkovej knihy zapísané, vydané bolo s odvolaním sa na nariadenia býv. uh. kr. ministerstva zo dňa 30. srpna 1916 č. 2900/1916 M. E., vzťahujúce sa na tuzemský majetok občanov a obyvateľov nepriateľských štátov. Pri riešení tejto poz. knihovnej záležitosti súd — jako už pred tým (dľa odstavca č. §-u 19. zák. čl. IV:1869) — tak i teraz dľa §-u 102. Ústavnej listiny zo dňa 29./II. 1920 č. 121 Sb. z. a n. oprávnený skúmať platnosť rečeného nariadenia. Položiv si túto otázku, zodpovedal ju Najvyšší súd kladne, ponač zmiernené nariadenie vydané bolo s výslovným odvolaním sa na § 16 zák. čl. LXIII:1912 a § 14. zák. čl. L:1914 a spadá do rámca zmocnenia, ktoré bolo týmito zákonmi uhorskej vláde udelené. Nariadenie toto nebolo zrušené zriadením samostatného štátu československého, k jehož územiu patria nemovitosti, o ktoré sa tu jedná (čl. 2 zákona zo dňa 28./X. 1918 č. 11 Sb. z. a n.) a nepozbylo účinnosti zmenou pomerov, pre ktoré bolo vydané, ponač dosiaľ nebola účinná vládna vyhláška o dni, ktorým v prípadoch, prichádzajúcich v úvahu, treba považovať válečný stav za ukončený. Modifikácia nastala len natoľko, že na miesto uh. kr. ministerstva obchodu a financií nastúpil — podľa platných predpisov o čsl. štátnej správe na Slovensku (zákon zo dňa 10./XII. 1918 č. 64 Sb. z. a n.) — jako vrchnosť vo smysle §-u 1. nariadenia č. 2900/1916 M. E. splnomocnený minister pre správu Slovensku. Tento bol tedy iste oprávnený činiť opatrenie vo smysle spomenutého nariadenia č. 2900/1916 M. E. Ďalšia otázka je, či opatrenie, na základe ktorého sa žiada predmetný knihovný zápis, spadá vo všeobecnosti do rámca citovaného nariadenia. Tu mohlo by snád' byť pochybné, či nariadenie nevzťahuje sa len k podnikom, takže by bolo vylúčené jeho použitie, nakoľko sa jedná o jednotlivé nemovitosti, nepatriace k určitému podniku. Pochybnosť táto mohla by byť vyvolaná tým, že k opatreniam oprávnenou vrchnosťou malo byť len ministerstvo obchodu a financií, tedy ministerstvá, ktorých pôsobnosť vzťahuje sa hlavne k podnikom. Táto pochybnosť nie je však odôvodnenou, ponač nariadenie samo vydané bolo vládou, tedy za súčinnosti všetkých súčasťnených ministrov a tá okolnosť, že prevádzaním nariadenia poverení boli len minister obchodu a financií, je ľahko vysvetliteľnou tým, že pre nariadenie ovšem hlavne podniky prichádzaly v úvahu a že k vôli iným majetkovým predmetom nebolo uznané za potrebné a účelné, aby súčinnosťou všetkých súčasťnených ministrov stalo sa použitie nariadenia složitým a ťažkopádným. Zcela jasne je vyvrátená zmiernená pochybnosť predpisom §-u 17. citovaného naria-

denia, ktoré by nemalo náležitého smyslu, jest-li by byly mienené len nemovitosti alebo iné majetkové predmety, patriace k určitému podniku, ponač — nakoľko sú nemovitosti alebo iné majetkové predmety súčiastkou určitého podniku — spadajú ony pod záhlavie 3. a 4. nariadenia. Pri tom nemožno bez povšimnutia nechať tú okolnosť, že nariadenie uh. kr. ministerstva č. 2900/1916 M. E. kryje sa s obdobným nariadením bývalého c. kr. ministerstva zo dňa 29. července 1916 č. 245 ř. z., nakoľko § 17. uhorského nariadenia shoduje sa s §-om 9. rakúskeho nariadenia a z porovnania oboch nariadení jasne plynie, že sa vzťahujú — čo sa nariadenia nútenej [kurátorskej] správy týka, — tak k podnikom so všetkým, čo ku nim patrí a v tuzemsku sa nachádza, jako k jednotlivým nemovitostiam a iným jednotlivým majetkovým predmetom, ktoré sú nie súčiastkou určitého podniku.

Bol tedy splnomocnený minister pre správu Slovenska zásadne oprávnený, aby ohľadne nemovitostí, o ktoré sa tu jedná, učinil opatrenia (nariadil nútenú správu) vo smysle zmieneneho nariadenia býv. uh. kr. ministerstva zo dňa 30./VIII. 1916 č. 2900/1916 M. E. predpokladajúc ovšem, že vlastník týchže je príslušníkom alebo obyvateľom nepriateľského štátu. Keď splnomocnený minister pre správu Slovenska učinil opatrenie, o ktoré sa tu jedná, s odvolaním sa na citované nariadenie, už týmto samým prejavil, že vlastníka nemovitostí považuje za osobu, na ktorú sa odvetné (retorsívne) opatrenia vzťahujú. Či je tento predpoklad opatrenia stavom vecí odôvodnený, alebo nie, to nenáleží preskúmať súdu, ktorému po tejto stránke, týkajúcej sa vecnej oprávnenosti konkrétneho administratívneho opatrenia, treba sa uspokojiť s výrokom príslušného úradu správneho (administratívneho).

LITERATÚRA.

Sborník věd právních a státních. Roč. XX. 1920, sešit 1-2: Vydává prof. Dr. Karel Kadlec, Král. Vinohrady, Manesova ul. č. 41.

Obsah: *Dr. Jiří Hoetzel:* Ústavní listina Československé republiky. *Dr. K. Laštovka:* Nástin župního zřízení. *Prof. Dr. Jan Krčmář:* Několik poznámek k chystané reformě práva občanského. *prof. Jar. Kallab:* K nauce o přičetnosti a trestnosti se zřetelam na trestní zodpovědnost mládeže. *Dr. Cyril Horáček jun.:* Porušení belgické a lucemburské neutrality Německem ve světové válce.